געלע גערעכטיגקייט

פון זש. דאָראַשעוויטש.

דער יונגער מאַן האָט זיך דריי און צוואַנציג מאָל פערנייגט צו טשינען אַלס אויסדרוק פון כבוד פון אַ יונגען צו אַן אַלטען. און אין אַ זעהר איידעלען וועג האָט ער טשינען געפרעגט צו זיינע אַלע צייכנער זיינען אין גוטען צושטאַנד. זייער דיג צופרידענען מיט דיעזע פונקטען, האָט ער דאַן אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט וועגען געזונד פון זיין גראָסמוטער. און זיין מען האָט איהם געזאָגט אַז די עלטער באַבע איז שוין מיט פערציג יאָהר צוריק געשטאָרבען, האָט יאַן טרויעריג אָבגעזעצט. טשין האָט זיך נאָכהער געפרעגט וועגען דעם געזונד פון זיינע אויראָרעל טערן, אויף אויסדריקענדיג זיין בעדויע־רען וועגן ער האָט געהערט אַז פיעלע פון זיי זיינען שוין מיט הונדערט יאָהר צו ריק געשטאָרבען. אין וועגען מוזיאַן האָט מען קיין וואָרט נים דערמאָנט. ווייל נו טע בינעזער מיידען אַלע מאָל אויס צו ריי דען וועגען דיעזען וואָס אינטערעסירט זיי אַם מעהרסטען. נאָכדעם ווייא מען האָט געדעדט פון דער לעצטער לקוי אַלבנה האָ־בען זיך ביידע איינער דעם צווייטען אָנ געהויבען לויבען.

צו דער זעלבער צייט האָט דיא אונ פערגלייכבארע מוזיאַן פערבראַכט מיט יאַנס מיטער, ביי דעם עסען האָט מוזיאַן נגראַלטען אין איין אויסדרעגען דיא קע כין וואָס יעדער נעריכט איז און ווייא אַזוי מען עסט עס. ווען דער באַנקעט האָט זיך וועגענדיגט, האָט זיא זיך אויפגעהויבען פון איהר שטוהל בלויז צו פאַלען אויף דער ערד. אַלע זיינען ווידער בעגייסטערט גע וואָרען פאַר איהרע קליינע פיעלע וואָס האָבען קוים געקענט דערטראָגען איהר לייכטען קערפער.

"אַך, וואָס פאַר אַ גליקליכער מאַן וועט זיין מיין איידעם, האָט דער מיידעל'ס מו טער אויסגעשריען קומענדיג אויף יאַנס ערטערען. "מיין טאַטער איז אַבסאָלוט אונפעהיג און איהרע פיס זיינען אַזוי ווי האַזען וואָס וואַחסען אויס איבער נאַכט".

"און ווייא שטאַרק וועט זיין מיין טאַטער", האָט יאַנס מיטער ערוויי־דערט. "מיין זוהן איז אַזוי אינטעליגענט, אַז ער האָט בעקומען דיא געזעצליכע רעכט צו טראָגען ביידען".

ענדליך איז דער חופה, טאַ אַנגעקו מען, דער חתן איז געזעסען אין זיין פרי וואָס צימער לעזענדיג האַנפּוצעס עצות צו יונגע מענער, און דיא כלה האָט זיך איינגעהערט צו דיא עצות פון איהר אַלטער מיטער. ווען יאַן האָט דער הערט דיא מוזיק נעבען זיין טהור, האָט ער זיך שנעל אויפגעהויבען און געגאַנגען צו דער נייער היים וואָס איז פאַר איהם געווען פאַרבעריטעט. ווען ער האָט זיך דערנעהנטערט צום חוזה איז איהם אַ פרעה ליכער עולם אנקעגען געקומען. מוזיאַן האָט געהאַלטען אין אנקומען צו איהר מאַן.

דער זיידערנער וואוהל האָט אין גאַ נען פערדעקט איהר געזיכט. יאַן האָט זיך צו איהר דערנעהנטערט און צום ערשטען מאָל אויסגעזאָגט איהר נאַמען. ציטערעג דיג און גאַנצען האָט זי איהר קליינעס פוס אויסגעשטעלט, איהם צוריק צוגענומען און דעם צווייטען אויסגעשטעלט, יאַן, האָט דעקלאַריירט אַ פאַעמע צו עהרע איה רע קליינע פיס און געריהרט געזאָגט: "מוזיאַן, איך בין געקומען דיר זאָגען אַז איך בין דיין מאַן". הערענדיג דיעזע ווער טער איז מוזיאַן אויף דיא קניע צו דער ערד געפאַלען. און דערפיהלענדיג זיינע אויסגעשטרעקטע הענד, האָט זי זיי גע־רשט אַלס אַ צייכען פון צושטימונג. דאַן האָט זיא אויפגעדעקט איהר זיידענעם וואוהל און צום ערשטען מאָל האָט ער אנגעקוקט זיין פרוי זינגענדיג אַ הייראַ־טהעס לעד. וואָס ער האָט אַליין פערפאַסט

און מוזיאַן האָט פאַר זיך דערזעהען אַ נאַגן איינפאַכען כינעזער, זיא האָט זיך דערקאַנט ווייא איהר מיטער האָט איהם פאַר איהר געשילדערט פאַר אַ גע לערענטען, אינטעליגענטען און צום סוף זעהט ער אויס נראַדע ווייא אַלע כינעזער פון אַ נאַגן יאָהר.

צוויי יאָהר פון פערהייראַטהען לע בען זיינען פערלאַפען און מוזיאַן איז אוב טער דער צייט אויסגעוואַקסען אַ רייצענ־דע פרוי, זיצענדיג אַ געוויסען טאָג אין איהר צימער און שפּיענדיג זיך מיט פערשיעדענע שפּיעלצייג, איז מוזיאַן געש טערט געוואָרען פון אַ קלאַפּ אין טהיר.

אַ מאַכענט שפּעטער איז אַ בעדיענ־טער אַריינגעקומען און האָט אַריינגע־פיהרט אַ יונגעמאַן געקליידעט אין אייראָפּ אַיישע קליידער, ווען מען האָט זיך צו איהם צוגעקוקט האָט מען גלייך דערקענט אַז דאָס איז אַ כינעזער, דער אַריינקומער איז געווען מוזיאַנ'ס קאַזין. ער איז מיט אַ קורצער צייט צוריק געקומען פון פאַריז. זיין נאַמען איז געווען טשי־סאַן, זייט ער איז אהיים געקומען האָט ער זיין נאַנצע פאַמיליע אנגעשטאָט וויזיטען און מיט פערגעניגען האָט מוזיאַן דיעזען וויזיט ערוואַרטעט.

"אַה, מיין טהייערע מיידעל", האָט ער אויסגעשריען "וויא שעהן דו ביזט און דאָך דענק איך אַז דו זעהסט אויס אַ ביסעל איינזאַם". אין אנגעהמענדיג זיא ביז דער האַנד האָט ער צו איהר זיינע לי פען צוגעדריקט. דאָס איז געווען אַזאַ אַנ־

ערוואַרטעטע עהרע, אַז מוזיאַן האָט זיך געפיהלט איבערראַשט, נעריהרט און פול מיט פערגעניגען.

זיי נים אַזוי איבעראַשט מיין טהייערע האָט איהר קאַזין געלאַכט. "דיזיגע מזרח זיטען זיינען הינטערשטעליג. אין אייראָפּאַ, צום ביישפּיעל וואָלט מיר גע וועזען ערלויבט מיט דיר זיך צו קושען ווייל מיר זיינען קאַזינס און מיר קענען זיך פון קינדהייט אַן."

מוזיאַן האָט בעהאַלטען איהר קליין געזיכט אונטער דעם פאַכער אים צו בע־האַלטען איהר צופרידענהייט.

"דער זוהן פון מיין פאָטערס ברודער, האָט זי אָנגעפאַנגען,

"ניין — ניין, האָט איהר טשי סאַן איבערגעהאַקט. — רוף מיר ניט מיט אַזאַ לאַנגען נאָמען. רוף מיך בלויז קאַזין, אַזוי ווי מען רופט זיך אין דיא מערב לענדער.

"זאָל זיין קאַזין", האָט זי איינ־געשטימט. דערצעהל מיר וואָס איז דאָרט אַזעלכעס אין דעם לאַנד פון דיא באַרבאַרען."

"האַ, האַ! האָט דער קאַזין אויס געשריען. איך בעס דיך רוף זיי ניט באַרבאַרען, טהייער קינד. פערקעהרט זיי זיינען געבילדעטע מענשען. און דאָ האָט ער פאַר איהר אָנגעהויבען שילדע־רען ווי פאַריז זעהט אויס מיט אַלע איה־רע וואונדער. מוזיאַן האָט זיך צוגע־הערט צו איהם מיט פערמאַכטע אויגען ווי די עטיקעס האָט דאָס געפאַדערט. ווען ער האָט גענדיגט דערצעהלען איז מוזיאַן פלוצלינג רויט געוואָרען. איהרע אויגען האָבען געשטראַהלט און דאָס געזיכט איז געווען בעדעקט מיט אַ דאָזע פאַרב.

"וואָ מיר — קאַזין, האָט זי איהם געפרעגט נאָך אַ מינוט איבערלעגונג. זייר־נען דאָרט — אויף פאַראַן — פריינען.

איהר קאַזין האָט פאַר איהר מיט גרויס עטהוזיאַזם גענומען שילדערען די פאַרזיגע פריינען, און ווען ער האָט גע־נעקוקט מוזיאַן, האָט ער אויף איהרע באַקען דערזעהען צוויי גרויסע טרעהרען.

"ענטשולדיג מיר — מיין קאַזין", האָט זי אויסגעשריען, אָבער צו קען די אַרימע מוזיאַן קיינמאָל ניט אויסזעהען אַזוי שעהן ווי זיי?

"וואָס! האָט טשי סאַן אויסגע־שריען. אַ פרוי פון יענעם לאַנד וואָלט אַלעס אוועקגעגעבען אים צו האָבען אַזאַ קליין שעהן פיסעל ווי דיינס. מיין טהיי ערע קוזינע. און וואָס אָבעטרעפט דיי נע האָאַר וועל איך זיי דיר פערקאַכען נאָך דער פאַריזער מאָדע", האָט ער בע־גייסטערט אויסגעשריען.

קאַזין טשי סאַן האָט געטהאָן וואָס ער האָט געזאָגט. ער האָט איהרע האָאַר פערקאַכט ווי מען געהט אין פאַריז און ער האָט מענעקיורט איהרע נעגעל. דאַן האָט ער איהר דערלאַנגט אַ שפּיגעל. זי האָט זיך דאָרט פאַר אַ לאַנגע צייט בע־טראַכט און געשטוינט ווי אַנדעריש זיא זעהט אויס.

"זאָג מיר, גוטער טשי", האָט זיא זיך צו איהם אָבגערופען. "בענריסען דאָרט אין די פרעמדע לענדער די מענער נור אַזעלכע פרויען וואָס האָבען קליינע נעגעל?

"די טהייערע קליינע מוזיאַן" האָט טשי תויך געלאַכט. די מענער קושען דאָרט זייערע קוזינעס און פרויען אין זייר־ערע ליפּען. מען איך דיך ציינען ווי אַזוי און דיך לערנען?

"די קענסט מיך לערנען גוטער טשי, האָט די קליינע פרוי ערוועדערט מיט אַ געטליכער אונשולד.

און טשי, זייענדיג בלויז אַ כאַן האָט אַביסעל מעהר צייט פערבראַכט איבער די ליעבעס אינסטרוקציאָן ווי עס אין נוי טיג געווען.

פלוצלינג איז מוזיאַן מיט אַ פער־צוויי־פעלטען אויסגעשריי אָבגעשפּרונגען פון טיש כאַן, און דער טהיר איז גע־שטאַנען איהר מאַן יאַן, בלייך ווי הער טויט, מיט אַן אויפגעמאַכט מויל. זיינע אויגען האָבען געפייערט מיט בעס און אויפרעגונג. איין האַנד האָט ער גע האַלטען צוגעדריקט אויף דער ברוסט.

פאַר אַ ווייל איז ער געשטאַנען אונ־עקוקט אויף זיי. נאָכהער איז ער צו זיך געקומען. ער האָט געוואַרט זיין פריכט. ער איז אַוועק ווי פון אַ דונער נעטראָפען.

קאַזין יאַן, דאָס טשי אויסגע־שריען. קאַזין יאַן! עס איז בלויז גע ווען אַ געלעכטער איך קען מוזיאַן זייט זי איז געבוירען. קומט אהער, יאַן זייט ניט בייז אהן אַ שום אורזאַכע.

קאַזין יאַן האָט גאָר ניט גענטפערט און איז אַריין צו זיך אין צימער. און צו טשי האָט ער געשיקט אַ בעדיענטען.

"מיין הערר האָט בעפוילען אַז איהר זאָלט גלייך פערלאָזען דאָס הויז, האָט זיך דער דיענער געווענדעט צו טשין, אַיך ניט ווערען אייך אַט דיעזע צוויי מע נער דערהרגענען, האָט ער אָנגעציינט אויף נאָך צוויי דיענער.

"געהיגע, מיין קאַזין טשי! האָט מוזיאַן געשריען.

און איהר, מאַדאַם, האָט זיך דער דיע־נער צו איהר געזעגנדעט ווען טשי האָט

פאַרצוברייטען אַ מאַהלצייט אויף שעגעל.

פראַבירט די נעשמאַקסטע און נאַהר האַפטסטע שפּייז **Triscuit** וועלכע איז געמאַכט פון גאַנצע צושניטענע ווייץ אין אַזעלכע פאַרברוינטע פּלעצלאַך. עס ענטהאַלט דעם גאַנצען מאַטעריאַל וואָס איז נויטיג אויפצובויען דעם קערפּער, אין די ווייץ קערנער, און די קליינע פעראַזאַ־מאַכען אַ געזונטע און נאַטירליכע בעוויג־גונג פון די נערוועס. דאָס איז אַ ריכ־טיגער ברויט פון גאַנצען ווייץ, אין אַהן זויער טייג, באַק־פּוידער, אדער אַנ־דערע בעמישע שטאָפען. דאָס איז אַן אַי־דיאַלע שפּייז פאַר קינדער. דערפאַר ווייל זיי זענען געצוואונגען זעהר גוט צו צוקייען די שפּייז, און דערפאַר פאַרזיכערט דאָס אַ לייכטע פערדייאונג. דאָס איז אַ טרר הענער, געשמאַקער ביסען אויף פיק־ניק אדער עקסקורשענס.

אידר מענט דאָס פאַרברענען אין אייזען און פאַרוואָרען מיט פוטער, ווייל־בען קען אדער מאַרמאַלאַדען.

געמאַכט אין קענעדע.

דאָס צימער פערלאָזט. — דורך דעם בעפעהל פון הערר מוזט איהר אָנטהאַן דיעזע ווייסע קלייד."

דער ווייסער מאַנטעל איז געווען דער צייכען פון טויט. און מוזיאַן זעהענדיג פאַר איהרע אויגען איהר איינענע טראַגע־שע עגדע, איז מיט אַ פערצווייפעלטען אויסגעשריי אין אָנגעמאַכט צו דער ערד געפאַלען.

(סוף קומט)

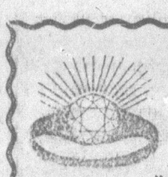

דיימאָנדס

$1 $2 $3

וועכענטלעך

איהר האָט יעצט די געלעגענהייט צו האָבען דעם פיינסטען דיימאָנד. אדער אַ דערע דזשוועלערי דורך דאָס קרעדיט פּלאַן פון דזשוליאַס בראַהערס דיימאָנדס ווי עס איז בעוואוסט ווערט אַלע מאָל מאַל מייער מיר געטרויען יערען ערלייכען מענשען זאָ דאָס איהר האָט די געלעגענהייט צו לייכטעסטע אבצאַהלונגען. סעם דיא דיימאָנדס 10 פּראָצענט פאַר קעש.

דזשוליאַס בראַהערס 16 יאַנג סט., אַרפייר.

ווי אַ שטורעם ווינד

פון אב. פּאַוויס

(איים דעם רוסישען)

ווי אַ שטורעם ווינד אַ נאַסער
קלאַפּסט אין די לאַדען מיינע.
ווי אַ ווינד אַ שוואַרצער זינגסט,
עפען עפען מיר מיין קינד,
איך בין דיר דיין פריינד דער בעסטער
שוין פון לאַנגע לאַנגע יאָהרען
און איך ליעב דיך און פאַרגעטער
עפען עפען מיר געשווינד . .

פעסט פערבאַך איך טהיר אין לאַדען
און פאַרשטיינערט איז מיין האַרץ
איך פיהל דאַרט אַז עס וועלט זיך
אַז אַ מורא אַז פערלאַנג,
כ'פיהל דער לעצטער שטראַהל פון ליעבע
ווערט פון מיינע הענד פערשטייסען
און עס וועהטאַגט מיך מיין וועגעד
עס שרעקט און עס טהוט באַנג.

לאַכט ער מיט אַ בויז געלעכטער
וועסט אין קייטען שטאַרבען קינד,
בעסער רייס זיי פיל זיי גיבער
גליק, איז לעבען ווידער ווינד.

ציטערען די הענד די קאַלטע,
מאַכטלאָז ווערען זיי אין שוואַכער,
כ'מוז דעם קאַמף אויסגעבען
מיט אַ תפילה אין מויל.

נאָס מיינע יוגענד ווערט פאַרשוואונד ען
זוגען טעג זענען ווערד ווינד
אין זיי ליפּען באַלד פאַראיבער
עפען איך די טהיר מיט גרויל...

אויפ'ן אידישען ביכער מאַרק און צייטונגס מאַרק

דער קאַלאַניאַל פאַנד פון "מזרחי", טע וועלכע האָבען געאַרבייט פאַרן יישוב וועלכער שטרעבט צו גרינדען אַ קאָלאָניע אַרין ישראל. מיט'ן נאָמען "נוח יעקב" צום אנדענקען רבי יצחק קורצער ביאָגראַפישער נאָטיז וועגען יעקב רייגעס. האָט אַריינגעגעבען אַ רעדע בעטראַפּעגדען רב. און אַן אויסצוג מזרחי אלבום וועלכער ענטהאַלט די ביכער פון זיינע ווערק וואו דער נעראַנק וועגען דער פון צעהן אידישע רבנים און געלעהרטע תחת הארץ איז אויסגעדריקט.

דער אַלבום ענטהאַלט אויך די פראַג־ראַם פון דעם 'מזרחי" אין העברעאיש און אידיש.

„קרעדיט יוניאָנס" אדער קאָאָפּעראַ־טיווע בענק, געשריבען פון מ. צעוואַר, איז דער נאָמען פון אַ ביכעל אַרויסגעגעבען פון דער ראַסעל סיידזש פאַנדיישאַן, (1030 אייסט 22־טע סטריט).

דאָס ביכעל איז אַן איבערבליק איבער דער ענטשטעהונג און שטרעבונג פון די פאָלקס בענק, אויפגעזעענדיג די גוטע זייט פון דער זאַך, און ענטהאַלט אויך אַן ערקלעהרונג ווי אַזוי אַזעלכע קרעדיט יו־ניאָנס קענען געגרינדעט ווערען.

צום סוף איז אויך פאַראַן אַ ביילאַגע וועגען די פערשיעדענע (107) קרעדיט יוניאָנס, וועלכע פונקציאָנירען.

די אידישע וועכענטליכע פאַך פּרעסע איז לעצטענס בעריכערט געוואָרען מיט נאָך אַן אַרגאַן וועלכער שטעלט זיך דיא אויפגאַבע צו בעקענען דעם אידען מיט דער האַנדעלס וועלט.

שנעלע הילפע פאַר אַנשטרענגונג און איבער שטרענגונג, וואונדערבאַרע הילף איז אַ שטונדע

מרוקענע צווייגען אין וואַרצלען עקר טראַקטען אין דיעזען ריגעמענט גיבען אַ וואונדערבאַרע קראַפט.

רייכט איין נערוועלען.

איהר וועט זיך וואונדערען אויבער דער שנעלער הילפע, וועלכע נערוועלען ברענגט די שמערצען.

די שנעלע ווירקונג איז דער דעזולטאַט פון דער שטאַר־קער דורכדרינגענדער קראַפט. עס טרעפט שנעל און זיכער אַריין צום וואַרצעל פון די שמערצען. נערוועלען איז שטאַרקער פיעל מאָהל שטאַרקער ווי נעוועהנליכע ליניימענטס אין עס איז ניט פעט, שמעקט ניט שלעכט, יעדער טראָפּען וועלכער ווערט איינגעריבען ברענגט פערלייכטע ר־רונג און היילונג.

עס וועט אייך זיין שווער צו גלייבען ווי שנעל עס וועט הייל אַן אַנשטרענגונג, ווי עס נעהמט אַוועק געלייכטקייט, ווי שנעל עס פערלייכטערט די שמערצען.

רייכט אין נערוועלען.

איהר וועט זיך וואונדערען אויבער דער שנעלער הילפע, וועלכע נערוועלען ברענגט די שמערצען.

די שנעלע ווירקונג איז דער דעזולטאַט פון דער שטאַר־קער דורכדרינגענדער קראַפט. עס טרעפט שנעל און זיכער אַריין צום וואַרצעל פון די שמערצען. נערוועלען איז שטאַרקער פיעל מאָהל שטאַרקער ווי נעוועהנליכע ליניימענטס אין עס איז ניט פעט, שמעקט ניט שלעכט, יעדער טראָפּען וועלכער ווערט איינגעריבען ברענגט פערלייכטע ר־רונג און היילונג.

עס וועט אייך זיין שווער צו גלייבען ווי שנעל עס וועט הייל אַן אַנשטרענגונג, ווי עס נעהמט אַוועק געלייכטקייט, ווי שנעל עס פערלייכטערט די שמערצען.

NERVILINE

דער אַלגעמיינער אַנטהוזיאַזם אין אַלע לענדער פון דער וועלט אין דער לעצטער צייט